

Järvellä ei nähty, mitä kameralle tallentui. Materiaalia päästiin tutkimaan vasta tietokoneen ääressä. Kuva: Tomi Kurtakko

Saivon salaisuuksien perässä

Neljä miestä päätti tutkia Pakasaivon myyttejä. Löytyikö pohjasta tuonpuoleista, näkykö saivo-kansaa?

– Katsopa tätä, **Janne Pasma** näyttää kännykältään ruskeasävyistä kuvaa.

– Eikö tuossa näytäkään siltä kuin olisi kasvojen piirteet?

Kuva on 60 metrin syvyydestä, Lapin helvetiksikin kutsutun mystisen Pakasaivon pohjasta, jota Janne on tutkinut yhdessä **Koskenniemen Jannen, Kurtakon Tuomaksen** ja **Kurtakon Tomin** kanssa.

– Siellä on niin rikkipitoinen

vesi, ettei siellä maadu mikään. Se, mitä sinne on vuosisatojen aikana heitetty, pitäisi siellä olla sellaisenaan, Tuomas Kurtakko sanoo.

– Sitä ei tiedä, mitä kaikkea vielä löytyy, vaikka ruumiita, Pasma heittää.

Miehet tekivät ensimmäisen kuvausreissunsa Pakasaivolle heinäkuussa, toisen elokuussa. Nyt oli tarkoitus jatkaa kuvauksia, mutta kun taivas vihmo

vettä, kuvaukset saavat jäädä.

– Lähdemme mökille rakentamaan tarinaa, Pasma toteaa.

Kirkkopahdalla anteeksipyyntö

Idea Pakasaivon pohjan kuvaamisesta syntyi jo vuosi sitten, kun Jannet Pasma ja Koskenniemi viettivät aikaa Koskenniemen Pakajärven mökillä, lähellä Pakasaivoa. Siellä he ryhtyivät pohtimaan, onko Pakasaivon

pohjassa koskaan käyty. Selvisi, että pitkän linjan sukeltaja **Jari Pukkinen** kumppaneineen on päässyt aikoinaan 30 metriin saakka.

– Siinä vaiheessa oli alkanut haista ihan hullun pahalle, ja sukelluskampeet olivat sellaisessa limassa, että sukeltajat olivat päättäneet nousta ylös, Pasma kertoo.

Käsissä oli siis mysteeri, joka piti selvittää: mitä on Pakasaivon

pohjassa? Helpolla vastauksia ei ole saatu.

– Ekat kerrat olivat pelkkää säätämistä pienellä DJI-kameralla ja pikkulampulla. Nyt meillä on Tomin hitsaama ja värkkäilemä kunnon laite, Pasma kehaisee.

Tomi Kurtakko esittelee mustaa mötikkää, johon on kiinnitetty sukellusvalot. “Purun kirkas”, Pasma kuvailee 4200 lumenin valovoimaa. Laitteen ei kestä olla kauhean iso, ettei se jää jumiin puunrunkoihin tai muuhun pohjassa lepäävään materiaaliin.

– Tällä mentiin kertaalleen jo pohjaan saakka, 60 metriin, Tomi Kurtakko sanoo.

– Mutta näytti kyllä siltä, että sieltä pääsisi yhden rungon takaa vielä syvemmälle, ehkä 70 metriin. Saa nähdä, milloin tulee toispuoleinen vastaan, Pasma naurahtaa.

Vanhon uskomusten mukaan saivojärvien, kuten Pakasaivon, alla on kuolleiden vainajala, saivo, joka sijaitsee yleensä järven pohjassa olevan reiän toisella puolella. Sen rannoilla asui kuolleiden saivokansa, eläviin nähden päät alapäin.

– Tarinathan kertovat, että joku oli aikoinaan upottanut suopunkia Pakasaivoon ja testannut

sillä syvyyttä. Saivohenget olivat ilmestyneet ja sanoneet, että tulepa toisen kerran ja menet itse perässä, Tuomas Kurtakko muistelee.

– Meidän täytyy aina matkan varrella pysähtyä Kirkkopahdalla pyytämässä anteeksi, Pasma hymähtää.

Tarinoilla höystetty dokumentti

Kuvausten materiaaleista on tarkoitus kasata dokumentti, jota höystetään **Samuli Paulaharjun** tarinoilla ja vanhalla lappilaisella perinnetiedolla.

– Löysimme myös **Unto Satorannan** biisin Pakasaivosta. Se on vuodelta 1978, Tuomas Kurtakko kertoo.

Pasman Jannen kollega Lou-run joukoissa, **Ville Korhonen**, vastaa dokumentin äänistä.

– Varmasti sinne Unton biisiäkin ututetaan mukaan, miehet tuumaavat.

Dokumentti tehdään harrastuspohjalta arkitöiden ohessa, joten lopputuloksen julkaisemiseen saattaa vierähtää tovi. Kuukkelia seuraamalla tiedät, kun dokumentti on eetterissä.

Satu

Mikä Pakasaivo?

Pakasaivon ja Kirkkopahdan muinaisjäännösalueet kuuluvat valtakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin. Alue on Metsähallituksen päätöksellä suojeltu suojelumetsä. Pakasaivo on arvokas muinaismuistokohde, eikä sen maaperää saa vahingoittaa. Pysyttelethän siksi reitillä. Järven pohjaa ja rantoja ei saa kaivaa, eikä järvestä tai ympäristöstä saa kerätä esineitä, kiviä, puuta tai muuta irtainta tavaraa. Kallioilla ei saa kiipeillä rapautumisen estämiseksi ja lajiston suojelemiseksi. Kallioseinillä ja järvellä toimimiseen tarvitsee Metsähallituksen luvan. Dokumentin tekijöillä on vaaditut luvat alueelle.

KINO YLLÄS

– Elokuvia taivasalla

KINO YLLÄS ULKOILMAELOKUVAT
syyskuun viikonloppuina 1.–25.9.2022.

Liput ja lisätiedot: www.kinoyllas.net

PE 9.9.
klo 21.00 **ENSI-ILTA**
MIELENSÄPAHOITTAJA: ESKORTTIA ETSIMÄSSÄ
K7, 1h 49min, kotimainen komedia

klo 23.30 **THE BLACK PHONE**
K16, 1h 43min, kauhu

LA 10.9.
klo 21.00 **LASTEN LAUANTAI**
LIGHTYEAR
K7, 1h 45min, seikkailu, animaatio

klo 23.30 **DOCTOR STRANGE IN THE MULTIVERSE OF MADNESS**
K12, 2h 6min, seikkailu, fantasia

SU 11.9.
klo 21.00 **ELVIS**
K7, 2h 39min, draama, musiikki

PE 16.9.
klo 20.30 **ENNAKKO SIENIRETKI**
K12, 1h 35min, kotimainen komedia

klo 23.00 **BULLET TRAIN**
K16, 2h 7min, toiminta

LA 17.9.
klo 20.30 **HUONOT NAISET**
K7, 1h 38min, kotimainen komedia

klo 23.00 **THE NORTHMAN**
K16, 2h 17min, toiminta

SU 18.9.
klo 20.30 **ENNAKKO KUPLA**
K12, 1h 43min, kotimainen, draama, komedia

PE 23.9.
klo 20.00 **ENNAKKO NAPAPIIRIN SANKARIT 4**
K12, kesto ? Kotimainen komedia. Ei festaripassilla! Kutsuvierasnäytös, johon myydään lippuja rajoitetusti.

LA 24.9.
klo 20.00 **ENNAKKO NAPAPIIRIN SANKARIT 4**
K12, kesto ? Kotimainen komedia. Ei festaripassilla!

SU 25.9.
klo 20.00 **ENNAKKO METSURIN TARINA**
K?, 1h 39min, kotimainen komedia

Muutokset mahdollisia!

KINO YLLÄS LIPPUIJEN HINNAT 2022
Aikuiset 15 €, lapset ja eläkeläiset 12 €. Ensi-illat ja ennakko-näytökset 20 € / 17 €. Ryhmälipuista kysy info@kinoyllas.net tai p. 040 5500 421.

HUOMAA myös erillinen Kino Kellokaan ohjelmisto www.kinokellokas.fi

NA SANKARIT Järjestäjä Elokuva- ja Napapiirin Sankarit ry

Pitkäaikaiset tukijamme